

Kortlægning af danske mediers Irak-dækning:

Krigen blev skildret på kildernes præmisser

De krigsførende parter formåede i vid udstrækning at styre mediernes dækning af krigen i Irak. Det kom blandt andet til udtryk ved, at **invasionen i Irak i høj grad blev dækket som et militært felttog**. Fokus blev lagt på taktik og strategi, beskrivelser af de enkelte krigshandlinger, det militære udstyr mv. Og de anvendte kilder var fortrinsvis militærpersoner fra især Danmark og USA.

Derimod betød Danmarks deltagelse i krigen ikke, at der blev sat meget fokus på den *danske* militære indsats. Deltagelsen medførte imidlertid, at **danske militærpersoner blev en foretrukket og autoritativ kilde** til både information om og fortolkning af krigen.

I betragtning af den betydelige vægt på at skildre krigshandlinger er det overraskende, at **skildringen af sårede og døde er ganske beskedent**. Selv om enkelte aviser forsøgte at gøre dét til et vigtigt tema på lederplads, fik det i praksis en mindre fremtrædende plads i den journalistiske dækning.

Det viser den første større videnskabelige undersøgelse af danske mediers dækning af krigen i Irak, der offentliggøres i dag.

Medierne skiftede fokus, da krigen begyndte

Op til krigens udbrud dækkede de danske medier den politiske diskussion om begrundelserne for krigen og især danskernes holdninger til spørgsmålet. Men da krigen og Danmarks deltagelse i den var en realitet, rykkede krigens begrundelser og modstanden mod krigen ud af mediernes fokus. Dels fordi krigens start i sig selv skabte en ny politisk dagsorden. Dels fordi Danmarks deltagelse fik flere danske politiske kilder til at nedtone den kritik, de havde fremført før krigen.

Og selv om spørgsmålene om det irakiske styres masseødelæggelsesvåben og forbindelse til terrorismen indgik i koalitionen begrundelse for at gå i krig, blev ingen af dem centrale temaer, da først krigen brød ud. De danske medier fokuserede hverken på Iraks eventuelle brug af masseødelæggelsesvåben eller på jagten på disse eller på terroristforbindelser. I sidste del af krigen blev der i stedet ofret opmærksomhed på jagten på Saddam Hussein.

Rapporten "Mediernes dækning af invasionen af Irak 2003" dokumenterer også:

- At det især var danske, amerikanske og engelske politikere, som blev inddraget som kilder og i markant mindre omfang irakiske politikere.
- At der på tværs af medier var en nogenlunde ligelig anvendelse af regering og opposition blandt de danske politiske kilder.
- At medierne leverede en omfattende skildring af hverdagslivet i krigens skygge. Det skete dels gennem situationsrapporter fra Bagdad, dels via interview med irakere i Danmark. Dette viser et selvstændigt forsøg på at give et andet billede af krigen end de politiske og militære kilders.

Medierne i undtagelsestilstand

Analysen viser også, at nyhedsmedierne faktisk forsøgte at gøre læsere, seere og lyttere opmærksom på problemerne med at skaffe troværdig information. Mange indslag og artikler satte spørgsmål om censur, propaganda og mediestyring på dagsordenen. Men denne viden blev imidlertid ikke afspejlet i den øvrige nyhedsrapportering af krigen. Her var der ganske få forbehold over for brugen af partskilder. Og der blev bragt mange nyheder med få navngivne kilder eller helt uden. Det gjaldt ikke mindst historier med et militært fokus.

Derimod blev journalister flittigt brugt som både kilder og eksperter i forhold til krigen - specielt i tv. Gennem hyppige liveinterview fik journalister lejlighed til selvstændigt at fortolke krigen - herunder vurdere, hvad der måske ville ske i fremtiden. Også i de trykte medier, var journalisters kort- og langsigtede spekulationer om krigens videre gang og konsekvenser hverdagskost.

Rapporten viser, at aviserne tog aktivt stilling for og imod krigen - og Danmarks deltagelse i den. Den enkelte avis' politiske holdning på lederplads blev også afspejlet i kronikker, læserbreve mv. Der blev med andre ord redigeret en bestemt holdning frem i det samlede opinionsstof. Også avisernes forsider blev aktivt brugt til at fremme avisens synspunkter. Det gælder både i vinklingen af artiklerne samt i brugen af billeder og overskrifter. Den klassiske adskillelse af nyheder og synspunkter - news and views - var således ikke opretholdt på avisernes forsider i den undersøgte periode.

Fakta om rapporten

Analysen omfatter 17 udvalgte dage i marts og april 2003 og behandler både nyheds- og opinionsstof i Jyllands-Posten, Information, Politiken, DR's Radioavisen, DR's TV-Avisen og TV 2's Nyhederne.

Rapporten er udarbejdet af professor Stig Hjarvard, Københavns Universitet, adjunkt Nete Nørgaard Kristensen, Københavns Universitet og adjunkt Mark Ørsten, Roskilde Universitetscenter.

Rapportens hovedkonklusioner præsenteres på en konference og et efterfølgende pressemøde på Københavns Universitet i dag. **Pressemødet afholdes i Alexandersalen, Bispetorvet v/ Frue Kirke kl. 15.30.** Her vil svenske og norske forskere desuden orientere om resultaterne af tilsvarende undersøgelser i de to lande.

For yderligere oplysninger kontakt professor Stig Hjarvard, 35 32 81 13.
Mobilnumre under konferencen: Stig Hjarvard: 23 47 78 61. Nete Nørgaard Kristensen: 20 16 08 89. Mark Ørsten: 26 70 00 35.

Hele rapporten og dens konklusioner er tilgængelig på Center for Medier og Demokratis hjemmeside, **www.modinet.dk**.